

VABA SÕNA

NR 29 APRILL 2019

Täiesti rahumeelselt, võiks isegi öelda - täiesti endastmõistetavalt tervitas eesti rahvas oma Vabariigi 101 sünnipäeva. Lihtsalt võeti teadmiseks, et algab seega 102 ja mida siis veel? Ometi tasuks neid läbitud aastaid veidike lähemalt uurida ja siis küsida, kui palju aastaid läbitud 101-st ikkagi tõeliselt Vabariik olime ja kuipalju sellest hoopis võõraste võimude meelevalda all? Ometi sõditi ju täpselt 99 aasta eest alanud Eesti Wabadussõjas nimelt vabaks saamise ja vabaks jäämise nimel! Seega oleks loomulik, et ikkagi vabana, kurja saatuse kiuste püsinud Riigi aastapäeva suhtume ülimalt aruka lugupidamisega.

3. jaanuar kuulutati Wabadussõjas võidelnute Mälestuspäevaks. 99 aastat tagasi alanud sõda kestis 402 päeva, hukkus üle 6 tuhande inimese, nendest otse lahingutes 4 tuhat.

Kuid möödunud 101 jooksul juhtus aga ka eraelus nii mõndagi - oli erakordselt kuum suvi, lahkus mõnigi hea kamraad, nagu Eino Loigu, ja möödus 100 aastat Eesti lipu tõmbamisest Hermannii vardasse ja 100 aastat Eesti Kaitseväge loomisest. Ja avati esimene tõeline kommunismiohvrite monumentaalne mälestusmärk – Memoriaal. Kuid tekkis ja levis ka ootamatu väljend – *rahvuslik populism*, mis jämedalt ning labaselt halvustab rahvusriiki kui niisugust.

Täpselt täitus 100 aastat ka Eesti Politseil ja Läti Vabariigil. Kuid 10. oktoobril 1919 - 100 aasta eest aga kinnitati Eesti Maaseadus, mis andis talukohad 56 tuhandele talunikule ja mis lõi tegeliku tagatise ja alusmüüri noorele riigile ning kinnitas võimaluse Wabadussõja võitmiseks. Siseriiklikuks võiks öelda tähtsaimaks sündmuseks kujunes ettevalmistumine 2019 aastal toimuvateks parlamendi- ja valitsusevalimisteks. Kuna meie valija on ikkagi uuenenud ühiskonna tingimustes suhteliselt vähese valimiskogemusega, tekkis tõsine erakondlik aktiivsus, mille tulemus ei tarvitse mitte kõigile ja mitte alati sobida.

Viimaste aastate poliitiline sekeldamine, sagimine ning loomulikult ka sõjaga ähvardamine meie ümber Euroopas on ka meie rahumeelseks kavandatud elulaadi mõjutanud. Nii on juhtunud, et oma riigikese kogu rahakoti mahust peame jälle püsside ostmiseks kulutama. Ja ka siin oleme kummaliste kordumiste jälil: nimelt - Eesti Kaitseväge sai pakkumise *Lewis* tehaste ülituntud automaatrelvade ostmiseks. Kui Wabadussõja teises pooles meie jalgvägi pöörutas nendest „lүүisidest“, põgenes punane vene ja läti vägi hirmukarjetega – need kuratõ pöörutavad juba käe pealt oma maksimumitest! Need olid insener Hiram Maximi omanimelise kuulipilduja vähemad versioonid - samad *Lewis*id, mida meie poisid „lүүisideks“ kutsusid, vastane aga kergeid automaatrelvi veel ei tundnud. Ja maksimum-kuulipilduja on nii raske, et käe pealt lasta ei ole üldse võimalikki.

Nende tänapäevaste „lүүiside“ pakkumiskonkurss niisiis jätkub, ja kuuldavasti esimesest pakkumisest loobusime. Kuid meie jätkame oma Eesti ülesehitamist, ja kui olukord nõuab, võtame kodumaa kaitseks kasutusele ka „lүүisid“, aga seekord hoopis mõjuvamad.

Elagu 101 aastat vana/noor Eesti!

H.P.

Eesti Vabariigi 101 sünniaasta tähistamist alustab Vaba Sõna kui infoleht juba 102 aasta märtsikuusse kanduvate sündmuste loeteluga

Kõikidest esitatud sündmustest võtsid aktiivselt osa EVL – Eesti Vabadusvõitlejate Liidu esindused

1. 2. veebruar 2019 – Tartu rahulepingu sõlmimise 99. aastapäevale pühendatud pidulik aktus Estonias. Sõnavõttud, autasustamised, sobiva kavaga kontsert Kaitseväe orkestrilt.

2. 12. veebruar – kindral J. Laidoneri 135 sünniaasta tähistamine, ajaloolise ülevaade Eesti Kaitseväge tekkest ja arengutest nii Vabadussõjas kui ka tänapäeval –kindralmajor Martin Herem. Oli sõnavõtte, olukorra analüüsimist, kaunis teravate küsimuste ja arukate vastustega. Muinsuskaitse Seltsi poolt esines traditsioonilise tšellokontserdiga Peeter Paemurru.

3. 16. veebruar - Soomepoiste Pärimusühingu, Suomen-poikien perinneyhdistys r.y. ja Soome Suursaatkond Tallinnas korraldasid Tallinna Metsakalmistu Soomepoiste hauaplatsil mälestustalituse koos pärgadepanekuga. Seejärel mindi üheskoos Tallinna Mikhkli – e. Rootsi Püha Miikaeli kirikusse, kus peale mälestusteenistuse „Kaaderilaulajat“ - nimeline ohvitseride meeskoor kol.leitnant Matti Orlamo juhatusel valiku soomekeelseid isamaalisi laule ja üllatuseks ka eestikeelset meeskoori lauluvalikut esitas, millest mõjuvam oli meile tundmatu Ivar-Jaak Salumäe Georg Kivimäe sõnadele loodud „Elu on kui meri“. Mälestati 2018 aastal üle ilma surma läbi lahkunud soomepoisse, väljajagatud laululehtedel olid kõigi nende nimed.

Meeskoor Kaaderilaulajat on kaadriohvitseridest koosnev meeskoor, lauljad on aukraadilt kadetist kindralini. Koori repertuaari kuuluvad valdavalt sõdurilaulud eri aegadelt, eelkõige pühendusega Isamaale ja veteranipõlvele.

4. 19. veebruar – Kaitseminister Jüri Luik korraldas Eesti Vabariigi 101 aastapäevaks aktuse endise teater NO99 ruumides. Minister esines päevakohase sõnavõttuga ja annetas tunnustuseks aumärke ja aukirju riigikaitsele õppega seotud õpetajatele. Meeleoluka kontserdi andis ajateenijate oktett, kuid aktusest saadud sõnum jäi tagasihoidlikuks.

5. 23. veebruar - President Konstantin Päts - 145! Sündinud 23.02.1874. Presidendi kalmule tema perekonnamatusepaigas asetati rohkesti pärgi, esimese asetask Vabariigi president ja tema järel asetati pärgi veel meie ajaloos järgnevate presidentide kalmudele.

6. 24. veebruar – Riigilipu heiskamine Pika Hermannii tippu – suure rahvahulga osavõtul, sellele järgnes pärgade asetamine Vabadussõja Võidusamba jalamile ja kell 10 –Jumalateenistus Kaarli kirikus.

Keskpäeval algab sõjaväeparaad Kaitseväe ülema ja Presidendi traditsioonilise väeosade lippude tervitamise ja ülevaatusena ja President Kaljulaidi tervituskõnega. Meie allüksuste kõrval on ka Briti ja USA allüksused ning NATO – liitlaste liputoimkonnad. Järgnes tehn. üksuste läbimine, kus mitmete meeskonna-soomukite kõrval esitati ka võimsaid roomikmasinaid. Paraadi lõppedes koguti esinenud sõjatehnika Vabaduse platsile, järgnes suurejooneline sõjatehnika demonstratsioon ja näitus koos ajateenijate antud sõjaväeliste selgitustega.

24.02 toimus ka Jüriöö pargis päevakohane pärgadepanemise tseremoonia - pärastlõunasel ajal rivistus auväljakule KV orkester, osalisi - venekeelseid eakaid naisterahvaid oli kohal oma paar-kolmkümmend, süüdati võimas lõke, Vabadussõja monumendi jalamile pandi kaks pärga. Teisel pool Narva maanteed, kenal väikesel väljakul pakuti katlasuppi, teed ja pirukat, osavõtjatel olid kaasas potikesed supi kaasavõtmiseks. Niisugune Vabariigi aastapäev oli!

7. 26. veebruaril kohtus Politsei-ja Piirivalveameti juhtkond endise Piirivalveameti piirivalvurite -veteranidega. Kohtumine oli korraldatud Tallinna Lennujaama teenistusruumidesse mahutatud Piirivalve Lennusalga ruumides, kuhu pääsemiseks tuli läbida vastav kontroll-lüüs kõigi asjassepuutuvate kontrollvõtetega.

Pikema tänast tegevust ja tulevasti muudatusi kirjeldava sõnavõtuga esines Politsei-ja Piirivalveameti – PPA - peadirektor Elmar Vaher. Ametisse kuuluva Piirivalve olevikku ning mõneti ka tulevikku käsitles PV integreeritud piirihalduse büroo ülem Egert Belitšev. Järgnes PPA Lennusalga ülema Ivar Värgi piltlik ja põhjalik ülevaade lennusalga tegevusest. Ivar Värk tutvustas ka väga kena väljanägemisega uusi lennukid -tüübinimedega King Air B-350 ER ja Cessna C-172 R.

Kuigi Eesti Piirivalve aastapäev oli teatavasti 16.veebruaril, kuulsime selle meile - PV veteranidele nii tähtsa tähtpäeva üsna ebatavalisest tähistamise edasilükkamisest kerget vihjet ajapuudusele. Kuid kõigile esinejatele esitati rohkesti küsimusi, toimus asjalik mõttevahetus PVA mineviku ja tuleviku teemadel. Võeti teatavaks uue valitsuse võimalikud uued ettepanekud piirivalvamise teemadel.

8. 27. veebruar. Juba mitmeid aastaid on Vabariigi Peaminister korraldanud vastuvõtu Eesti Vabadusvõitlejate Liidule. Nii ka tänavu - Eesti Vabariigi 101 aastapäeva puhul kutsus peaminister Jüri Ratas rühma EVL liikmeid pidulikule vastuvõtule Stenbocki majja. Peaministri tervitavale sõnavõtule vastas EVL esindusest kol.ltn. Manivald Kasepõld ka tervituse ja sobiva kirjanduse üleandmisega. Oli kaetud kombekohane väike kohvilaud.

9. 28.veebruar – Eesti Eruohvitseride Kogu –EEOK – kohtumine kaitseminister Jüri Luigega korraldati EEOK initsiatiivil. Kohtumine toimus endise Tondi kasarmusse loodud sõja-ajaloo toas -korraldaja kol.ltn Jaak Haud. Kuna kuulajaskond koosnes erusõjaväelastest, puudutas Kaitseminister mitmeid otse KV teenistuslikku ja majanduslikku korraldust. Teemad: õhuseire, küberrelvastus, Seli taastusravikeskus, kaitseväelaste toitumus ja haridus jne. Esitati rohkesti küsimusi, erakondlikke vahetunde kohtumisel ei puudutatud.

10. 3. märts – valimised! Peale pikka ja küllalt ärevat ettevalmistust see toimus! Valijate häälte kokkulugemise tulemused tehti valimiskomisjoni poolt üsna ruttu teatavaks, aga kohe algsid

mitmesugused kokkulepete loomiste ettepanekute esitamine – üks ootamatum kui teine! Kuid aeg ning seadused rõhuvad, oodatav tulemus – uus valitsus, mis kindlasti kõiki ei rahulda, peab ikkagi, mistahes sekeldustele vaatamata - ilmuma.

11. 6. märts – Narva 1944. Enne keskööd algas Narva pommitamine, mis toimus tuhandete langevarjude külge kinnitatud rakettide valgusel – niinimetatud Stalini küünlad.

Narva linnas tegelikult sõjaväge polnudki, rinne kulges linnast väljas - piki Narva jõge. Linnast idas oli sakslastel sillapea, mida venelastel ei õnnestunud kuidagiviisi likvideerida. Tsiviilisikud olid linnast evakueeritud. Seega pommitati kaitsetut tagalaobjekti, mis sõjalisest seisukohast vaadatuna ei andnud ründavale venelasele midagi.

Paar päeva hiljem võis selle metsiku ja mõttetü rünnaku tagajärge näha. Terve see kaunis ajalooline linn oli rusudes ja varemetes, kolm–neli keskajast pärit hoonet oli kuidagi püsti, vaid selle uhke linna äärealadelt võis leida üksikuid säilinud hooneid. Põhjamaade ainus täisbarokne kaunis linn oli kadunud.

12. 9. märts – Tallinn 1944. Nõukogude kaugtegevuslennuvägi ründas Tallinna 9. märtsil. Esimene rünnak algas õhtul kell pool seitse ja kestis kaks ja pool tundi, teine rünnak alates öösel kella poole kahest ja kestis poolteist tundi. Hukkus 50 sõjaväelast ja 121 sõjavangi, haavatuid oli vastavalt 65 ja 75. Maha põles u 20% Tallinna hoonetest, tugevasti kannatas ajalooline vanalinn, samuti rahvuslik sümbol Estonia teater. Hukkus üle 600 eraisiku, haavata sai umbes 500. Nõukogude kaugtegevuslennuväe rünnakute alla langesid peale Tallinna ka teisi ajaloolise tähtsusega linnu.

1944 aasta suuropommitamise mälestuspäev algas hommikul, kell 12 asetatakse Siselinna kalmistul pommiohvrite matmispaigale pärgi, lilli ja süüdatakse küünlad. Mälestuskõne peab Tallinna linnavolikogu esimees Toomas Vitsut, hingepalvuse peab EAÕK ülempreester, Kaitseliidu peakaplan major Aivar Aleksander Sarapik. Kell 18–19 toimus mälestusteenistus Niguliste muuseum-kontserdisaalis. Esinesid sopran Arete Teemets, tšellist professor Peeter Paemurru ja organist Tiit Kiik. Vaimulikuna teenis EELK Tallinna praost Jaan Tammsalu. Aastapäevakõnega esines ajaloolane Jaak Juske.

Kell 19.15 hakkasid lööma Tallinna kirikute leinakellad. Harju tänava veeres süüdati mälestusküünlad...

13. 16.märts – Läti Leegioni mälestuspäev. Lätis mälestatakse leegionäre Nõukogude okupatsiooni vastu ja Läti vabaduse võitlemise eest. Läti Leegion loodi 1943. aasta veebruaris, ent 16. märts valiti mälestuspäevaks, kuna 1944. aastal pidasid 15. ja 19. diviis ägedaid lahinguid Nõukogude armeega Venemaal Opotška rajoonis Velikaja jõe ääres. Läti Leegioni mälestuspäev – 16. märts on oluline selle poolest, et 16.–19. märtsil 1944 võitlesid mõlemad läti diviisid (15. ja 19.) õlg õla kõrval Velikaja jõe idakaldal strateegiliselt olulise kõrgustiku „93,4” üle. Läti leegionärid täitsid oma ülesande ja pärast ägedat võitlust vallutati kõrgustik. See oli Teise maailmasõja esimene ja ainuke lahing, kus mõlemad Läti leegioni diviisid koos võitlesid ja seda kõrgete Läti sõjaväelaste juhtimisel. Seetõttu otsustas leegionäride organisatsioon eksiilis „Daugava Kullid” – „Daugavas Vanagi”. 1952. aastal, et 16. märtsi tähistatakse Läti leegioni mälestuspäevana. Läti Leegioni värvati 140 000 inimest ning umbes 50 000 neist surid sõjas või nõukogudeaegsete repressioonide tõttu. Waffen- ehk Relva-SS, kuhu võisid kuuluda ka mittesakslased, oli mõeldud rindevõitluseks. Ameerika Ühendriigid tunnistasid oma 1950. aasta deklaratsiooniga Waffen-SS-i Balti leegionid USA suhtes mittevastavateks organisatsioonideks. 16. märtsi tähistatakse Riias Vabadussamba juures juba palju aastaid.

14. 8.november - Läti vabariik 100.

2018 aastal tähistavad oma 100. iseseisvumise aastapäeva kõik kolm Balti riiki. Kui Leedu tähistas oma 100. aastapäeva 16. veebruaril ja Eesti 24. veebruaril, siis Läti püsis Esimese maailmasõja käigus saksa vägede okupeerituna kuni 1918. aasta Novembrirevolutsioonini ja oma riik loodi 18. novembril Compiègne'i vaherahuga. Läti 1917. aastal toimunud Vene keisri ainuvõimuvastase revolutsiooni ajal olid Läti XII armee koosseisus olevad läti rahvusväeosad suuremalt jaolt meelestatud

bolševistlikult ning 1918. aasta kevadel alanud Saksa keisririigi vägede pealetungiga taganesid Venemaale, kus nad teenisid nõukogude võimu kõige ustavamate ja paremini organiseeritud sõjalise jõuna –kuulsate läti küttidena.

Peale 1917. aastat moodustasid bolševikke pooldavad Läti Sotsiaaldemokraatia-liikumise esindajad 12. augustil 1917. Riias, Läti Tööliste, Soldatite ja Maatameeste Nõukogu Täitevkomitee, mille koosseisus oli 27 liiget, neist 24 bolševikku ja 3 sotsiaaldemokraati- internatsionalisti. Pärast saksa vägede pealetungi 1918. aasta alguses taganes Täitevkomitee koos bolševistlikult meeletatud XII armeega Lõuna-Eestisse, kus tegutsesid Fricis Rozinši juhtimisel enne lõplikku evakueerimist Venemaale Võnnus ja Valgas.

1918. aastal Lätis Kārlis Ulmanise juhitud Läti valitsus ei omanud sõjalist võimu oma riigi kaitseks, kuna enamik võitlusvõimelisi mehi oli mobiliseeritud läti rahvuspolkudesse ja taganenud koos Vene vägedega Venemaale ning 1918. aasta lõpus alanud Punaarmee suurrünnaku käigus vallutati enamik Lätist.

1919. suvel aga baltisakslaste poolt Rüdiger von der Goltzi juhtimisel organiseeritud Landeswehri nõukogude Punaarmee ja Läti armee vägede väljaajamist Lätist haarasid nad reaalse kontrolli ja võimu Lätis ning moodustasid variisik Andrievs Niedra juhtimisel Landeswehrist sõltuva Läti valitsuse.

Pärast nõukogude vägede väljaajamist Lätist jätkasid Landeswehri väed liikumist Põhja-Lätist Lõuna-Eestisse, mille tõkestamiseks ning sakslaste Landeswehri vägede invasiooni peatas 1919. aasta Võnnu lahing. Pärast Võnnu lahingu võitu jätkunud Eestis moodustatud ja Eesti toetatud läti väeosade ning Eesti soomusrongide jõulisel toetusel taastati Riias Läti Kārlis Ulmanise valitsus.

28. veebruaril tunnustas Eesti valitsus Läti *de jure* iseseisvaks riigiks.

15. 16.märts – LÄTI LEEGIONÄRIDE MÄLESTUSPÄEV

Mälestus leegionäridest jääb kestma igavesti

Eestlastele pole teist nii sarnast rahvast kui lätlased: 800 aastat ühist ajalugu, ühised isandad, ühised vaenlased, ühised rõõmud ja ühised rumalused... Sageli tundub meie läti sõpradele, et Eestis on mitmed asjad paremini kui neil, meile jälle, et mõned asjad on paremad Lätis.

Kindlasti on Lätis paremini korraldatud leegionäride austamine. Iga-aastane mälestusteenistus riigi pealinna kirikus, marss läbi Vana-Riia Vabadussambani. Läti sõjameeste eesti relvavennad on seda sündmust alati kadestanud, olid ajad, kui veel loodeti, et ehk korraldatakse kunagi midagi ka Eesti pealinnas Tallinnas...

Nüüdseks on leegionäre nii meil kui neil alles vaid üksikud mehed, keegi ei tee enam illusioone ega arva, et midagi muutuks paremuse poole. Meie Sinimägede mälestusüritusele on suukorv kõvasti pähe tõmmatud, aga Riias ja Lestenes oli ka tänavu, nagu igal aastal, Läti Rahvuslike Sõjameeste Liidu esimehe Edgars Skreija kõrval kaljukindlalt seismas Läti Seimi juht [Ināra Mūrniece](#).

Läti poliitiline olukord pole kergem kui meil, sealne venekeelne kogukond on suurem kui meie oma. Aga lätlased seisavad oma rahvuslike huvide eest paremini kui meie. Nad ei põe, et mõnele teisele rahvale nende rahvariided, lauakombed või veel midagi muud lätipärast ei meeldi. Muidu küllaltki paindliku meelega lätlane paneb juba nädal aega enne laulupidu pastlad jalga ja leegionipäeval viib ta lilleõie, olgu Riias või mõnes muus paigas üle maa asuvate vabadussammaste juurde. Kuigi seda päeva riiklike tähtpäevade hulgas pole, peetakse seda ometi igal pool.

“Leegionärid tegutsesid südame sunnil, nad kaitsesid Lätit,” ütles Ināra Mūrniece mälestusüritusel Lestene vennaskalmistul. Seimi esinaine rõhutas, et Läti riiki oli võimalik taastada tänu leegionäride väärtushinnangutele ja nende toodud ohvritele. “Meie südamed peavad ka täna olema sama ärksad, nagu olid leegionäride südamed toona,” ütles Mūrniece. “Me räägime palju riigikaitsest ja me kaitseme oma riiki läbi aegade. Läti jääb kestma igavesti, nagu ka mäletus meie leegionäridest.”

Läti lavastaja Viesturs Kairiņš on öelnud, et valikuline ajaloomälu on nõrga rahvuse tunnus. Loodan koos temaga, et eestlased ja lätlased leiavad endas tugevuse viimase saja aasta sündmused uuesti üle vaadata. Ehk sealt tagasigi minna ja 19. sajandi lõpu venestamise-aegse propagandaga hüvasti jätta. Siis mõistame paremini meie mõlemate vabadussõdade sündmusi. Esimene vabadussõda andis meile uued riigid, kuid neid poleks sündinud, kui meiega koos poleks siin vabaduse eest ja bolshevismi vastu võidelnud ka kolmas põlisrahvas - baltisakslased.

Teises Vabadussõjas võitlesime veelgi vapramalt, aga seekord oli meie vana vastane koos oma liitlastega veelgi ülekaalukam. Me kaotasime, kuid see ei tähenda, et me oma ajalugu peaksime võitjate soovi järgi väänama. Nüüd oleme siin maal ainult kahekesi, ainult meie saame ja peame jutustama lugusid meie sõjameeste vaprust. Me peame mäletama ja austama sangareid, kes olid siit pärit ja võitlesid selle maa eest. Ja selle jaoks ei ole meil mingit luba vaja.

Uz priekšu, latvieši! Ikka edasi, lātlane

Jaanika Kressa

16. 25.märts - Küüditusohvrite mälestuspäev

25. märts 1949 - sellel päeval purunesid Eesti inimeste, kes viidi teadmatusse, saatused ja mahajäänud rahvas vajas meeleheitset.

Operatsioon „Priboi“ nägi ette umbes 1/4 eestlaste küüditamist Siberi avarustele, kuid 10%-ne 25.03.1949 pilootprojekt, kus esialgselt kuulus küüditamisele 25 000 inimest. „Valge raamatu“ andmetel küüditati 20 702 inimest, osutus nii tõhusaks rahva tasalülitajaks, et Moskvast leiti – rohkem pole vaja teemaga tegeleda. Sama saatust tuli läbida ka Läti ja Leedu rahvastel.

1949. aastal üle 20 tuhande inimese Siberisse küüditamine on aegumatu inimsusevastane kuritegu. Küüditati eelkõige naisi, lapsi ja vanureid. Umbes 3000 neist ei pöördunud enam elusalt tagasi. Mehed olid valdavalt sõjas langenud või olid juba vangilaagrites. NSV Liit oli Teise maailmasõja võitnud ning sõja kaotajad maksid NSV Liidule. Ehkki kogu NSV Liidus töötasid vangilaagrites sajad tuhanded inimesed, oli võimudel siiski vaja läbi viia massi-küüditamine, et veelkord röövida inimesi, neid hirmutada ja alustada sundkollektiviseerimist. Ning mis peamine – alustada alistatud rahvaste – eestlaste ja lätlaste muutmist vähemusrahvaks oma ajaloolisel kodumaal.

H.P.

„OPERATION GOMORRHA“

Riikidevahelistesse liidulepingustesse võimalike sõdade puhkemisel on kirjutatud moodsa õhusõja osana vaenlase sõjaliste objektide hävitamine. Kindlasti kuulub sellesse saatanlikku nimistusse ka terve rida tsiviilobjekte, nagu tekstiilettevõtted, mis sõjalisi tellimusi täidavad, või riigiraudteed, kui sõjalise transpordi tagajad. Viimane suur paljude riikide osavõtul toimunud sõda näitas aga, et osana võidu saavutamiseks tuleb ka vastase tsiviilelanikkonda rünnata –niimoodi kuulekusele sundides. Või siis poliitilist või rahvuslikku vastasseisu selgitades.

1943 aasta 24. juulil alanud ja umbes 3. augustil lõppenud Briti lennuväe massiivne pommirünnak koodnimega „Operation Gomorrha“ –operatsioon „Gomorra“ -oli pommirünnak esmajoones Saksa sadamalinna Hamburgi elanikkonna vastu. Vanatestamentliku koodinimetuse Gomorra saanud operatsioon oli planeeritud ja üksiklõikudeni välja töötatud Briti õhuväe marssali Arthur Harrise isiklikul osavõtul, isegi initsiatiivil.

Sõna «holokaust» on pärit kreeka (piibli) keelest, mis tähendab põletusohvrit ja selle mõistet kasutatakse inimeste massilise tapmise puhul väljaspool otsest sõjategevust. Seega ei tähenda sõna «holokaust» mitte ainult ühe rahvuse kannatusi, vaid on kõigi inimsuse-vastaste kuritegude sümbolmõiste.

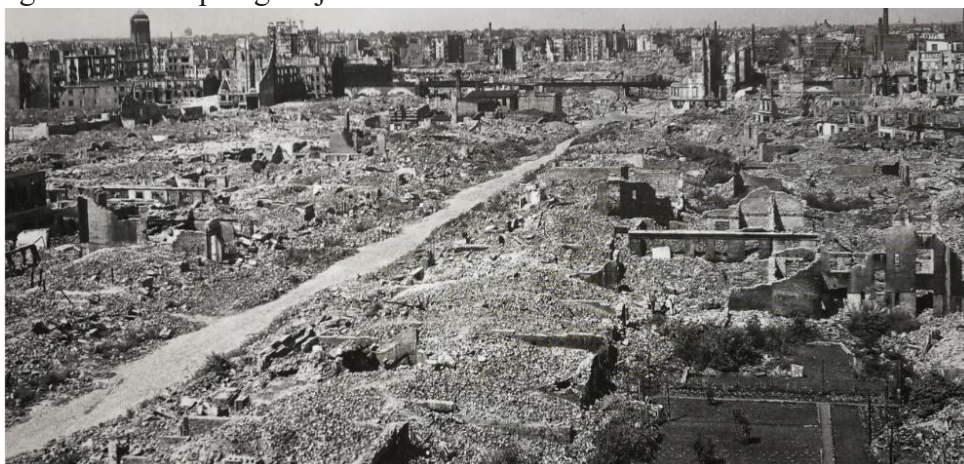
Kuigi tsiviiliskute vastu pandud kuriteod on aegumatud, hoitakse möödunud sõja ajal toimunud inimsusevastastest kuritegudest üleval vaid juutide holokausti teemat, püüdes samal ajal vaikides mööda minna sõja võitjate poolt tsiviiliskute suhtes toime pandud inimsusevastastest kuritegudest. Üheks neist on Saksamaa linnadele toimunud barbaarsed pommirünnakud, mille tagajärjel hukkus tulesurma läbi sadu tuhandeid süütuid naisi, lapsi ja rauku. Juba 1932 ütles konservatiivide juht Stanley Baldwin [oli aastatel 1931-35 lordpresident ja 1935-37 peaminister] ühes oma alamakojas peetud kõnes: “Ainuvõimalik kaitse on rünnak, mis tähendab, et ellujäämiseks tuleb tappa naisi ja lapsi rohkem ja kiiremini, kui seda teeb vaenlane.” 1. septembril 1939 kiitis tsiviilobjektide hävitamise kava heaks ka USA president Franklin Roosevelt.

Kuni 1940. aasta südasuveni hoiduti vastaspoolte linna pommitamast. Nii nõudis Hitler Britannia lahingu puhkedes, et õhurünnakuid tohib teostada vaid Inglismaa lennuväljadele ja sõjalistele sihtmärkidele, nagu näiteks Londoni laevatehas. Kuid peale seda, kui 1940. aasta mais üks kursilt eksinud Luftwaffe lennuk pommitas kogemata Ida-Londoni eeslinna, teostasid Briti kuninglikud õhujõud järgmisel ööl kättemaksuks pommirünnaku Berliinile. Selle peale teatas Hitler, et: “Siidkindad on nüüd kõrvale heidetud. Kui inglased alustavad rünnakuid meie linnadele, siis teeme meie nende linnad maatasa.”

Siitpeale pommitas Saksa Luftwaffe üheaegselt sõjaliste objektitega ka Inglismaa linna. 14.-15. mai öösel 1940 ründas ligi pool tuhat saksa pommitajat Coventryd. Relvatehas ja osa keskklinnast hävis. Hukkus 380 ja vigastada said 865 inimest. Inglismaa massiline pommisõda Saksamaa tsiviilelanike vastu algas 10. mail 1940. 10. - 13. mail teostati 51 õhurünnakut Saksamaa tsiviilobjektidele. Need toimusid briti Bomber Command (BC) ülema, lennuväemarssal Arthur Harris'e käsul ja juhtimisel. Just nimelt temale kuulub ettepanek - murda linnade laospommitamise teel vaenlase tsiviilelanikkonna, eriti aga tööstuslinnade töötajate moraal. Harrisel soovitatud pommitamise strateegia seisnes linnades nn. fire storm (tuletormi) korraldamises. Selle põhinõudeks oli, et alustada tuli südalinna pommitamisest ja see põlema süüdata. Hoonete põlemisest kuumenenud õhk kerkib suure kiirusega ülespoole, tekitades nn. tulise õhumulli, mis lõhkedes tekitab kõrvallinnaosade kohal tuletornaado, süüdates need omakorda põlema.

1943. aasta 24. juulil toimus õhurünnak Hamburgile, milles osales 740 inglise pommitajat. Järgmisel päeval pommitas linna 122 pommitajat B-17 ning sellele järgneval ööl 739 pommitajat. Linn kaeti pommivaibaga ja alla heideti 2500 tonne pomme. 1000 kraadises kuumuses süttinud hoonete põlemisel tekkinud hapnikupuuduse tõttu lämbus ning söestus 35.500 inimest. Kokku hukkus Hamburgi pommitamisel umbes 55.000 elanikku, neist 5500 last, see on sama palju, kui kõigi Inglismaa linnade pommitamisel hukkunud elanike arv kokku. Pommitaja Harris praalis: “Hamburg kadus maakaardilt!” Rünnakud Saksamaa linnadele jätkusid. Pommivaibaga kaeti Kiel, Rostock, Stettin, Mannheim, Nürnberg, Berliin, Frankfurt, Stuttgart, München ja paljud teised linnad.

Selle pommitussõja initsiaatoreid marssal Harris - “Bomber Harris” oli energiline ja julm oma iseloomult. Kanada kindralleitnant E. L. Burns on temast kirjutanud kui mehest, kes sõjalisi eesmärke taotles naiste ja laste mõrvamisega ning nende kodude hävitamisega. Briti õhujõudude marssal Tedder ja tema Ameerika kolleeg kindral Arnold aga arvasid nagu Harriski, et linnade pommitamine lõpetab sõja ja maavägede dessanti polegi vaja.

13. ja 14. veebruaril 1945 toimus suurima ohvritearvuga õhurünnak ajaloolisele Dresdenile. 13. veebruari hilisõhtul ründasid ligi 250 Briti lennukit linna. Keskkööl tegid pommitajad teise rünnaku. Heideti alla 400 tuhat süüte- ja lõhkepomme, mille tulemusel vallandus linnas kohutav tuleõõl ja tekkis kuumus, mis põletas õhust hapniku. Inimesed lämbusid ja söestusid. Tänavatel sulas asfalt. 14. veebruari keskpäeval pommitasid linna üle kolmesaja Ameerika 8. õhulaevastiku "lendavat kindlust", hiljem ründasid linna veel 210 B-17 pommitajat.

Neis suurrünnakutes osalenud 1300 lennukit heitsid linnale 650 tuhat süütepomme, 3 tuhat tonni lõhkepomme ja 4500 fosforpomme. Kuid sellega ei olnud Dresdeni pommitamine veel lõppenud. 2. märtsil ründas 406 Ameerika pommitajat B-17 taas Dresdeni rususid. Pommitajaid saatnud hävitajad tulistasid pardarelvadest linnast põgenevaid elanikke ja tuld kustutavaid tule tõrjujaid.

Dresdeni pommitamise tulemused olid kohutavad. Rahvusvahelise Punase Risti andmetel hukkus linna 600 tuhandest elanikust 275.000 tsiviilisikut nende hulgas umbes 100.000 last. Ametlikult suudeti identifitseerida ja matta vaid umbes 35.000 hukkunut. Linnas olnud 28 tuhandest hoonest hävis 25 tuhat hoonet.

Dresdeni pommitamise motiiv on jäänud tänaseni selgusetuks. Olles tuntud kultuuri ja kunstilinnana, ei olnud linnas sõjatööstust ega sõjaväge. Seepärast olid sakslased kindlad, et linna ei ähvarda liitlaste õhurünnakud ja viisid sealt minema linna kaitsnud õhutõrje raskepatareid. Suur hukkunute arv oli tingitud ka seetõttu, et linnas oli peale linnaelanike väga palju sõjapõgenikke, kes olid idapoolsetest piirkondadest põgenenud läheneva punaarmee eest. Samuti hukkus selle õhurünnaku tagajärjel mitu tuhat linnas olnud liitlasvägede sõjavangi. Mõnedel andmetel toimus Dresdeni pommitamine N. Liidu palvel.

Inglaste ja ameeriklaste laospommitamiste käigus heideti Saksamaa linnadele umbes üks miljon tonni pomme, millega hävitati 58 suurlinna ja suur hulk väiksemaid linnu. Linnade pommitamisel hukkus 570.000 tsiviilisikut, 26.000 politseinikku ja sõjaväelast ning 39.000 liitlaste sõjavangi ja välismaalast. Haavata sai ja invaliidistus umbes 900.000 inimest, kelledest 76.000 hiljem surid. Pommirünnakutes hävis üle 6 miljoni kodu. Hukkunute koguarvust moodustasid 20% lapsed ja 60% naised.

Loomulik ja kavandatud tsiviilohvrite hukkumine oli –ja pärast sõda ka kinnitati - 50 tuhat! Kuna mehed olid sõjaväljal, koosnes linnade elanikkond naistest, lastest ja vanuritest. Pommide alla jäid ka Hamburgi eeslinnade Altona, Eimsbütteli ja Hohelufti elanikkond. Eeslinnad Hammerbrooke, Rothenburgsort ja Borgfelde põlesid nagu tõrvikud, sellest tekkinud meeletus tuulekeerises põlesid need valdavalt puitkarkass-majad Barmbekis, Wandsbekis, Hohenfelde ja Hammis. olematuks. Nende ääre- ja eeslinnade tsiviilohvrite ehk pommirünnakus surmasaanute elanike arv oli 30 tuhat! Gomorra oli hävitatud, jäi üle veel oodata Soodoma hukkumist, mis teatavasti ka toimus.

See kõik juhtus meil Euroopas, 75 aastat tagasi. Ja üllatavalt vähe on igasuguse sõda kirjeldavate oopuste kõrval juttu nendest sihilikult purukspommitatud kultuuriväärtuslikest Euroopa vanalinnadest koos nendes elanud tohutute inimhulkadega.

H.P. - Die Welt ainetel.

RIIGIKAITSE JA ISAMAALINE KASVATUS JAKOB WESTHOLMI GÜMNAASIUMIS

Jakob Westholmi Gümnaasiumis viidi 2011. aastal õppekavadesse sisse laiapõhjaline riigikaitse õpetus. Iga õppeaasta lõpul toimub koolis konkurss riigikaitse klassi pääsemiseks. Konkursil osalevad põhikoolide lõpetajad kõikidest Tallinna ja Harjumaa koolidest. Kümnendasse klassi võetakse vastu 24 õpilast, kes soovivad õppida riigikaitset. Igal kevadel kolme õppeaasta jooksul viiakse läbi kolmepäevane välilaager, kus õpilastele antakse riigikaitsealaseid põhiteadmisi – riviõpe, toimkondades osalemine, maskeerumine, telkide püstitamine, orienteerumine ja kauguste määramine maastikul, esmaabi andmine, tuleõhutorjelaane väljaõpe jne. Välilaagrid viiakse läbi koostöös Kaitseliidu Lääne malevaga Kilti lennuväljal.

Igal sügisel viiakse Männiku lasketiirus läbi laskelaager väikesekaliibrilistest ja ka lahingrelvadest laskmises. Õppeaasta jooksul külastavad riigikaitse õpilased mitmeid kaitseväge väeosi ning sisekaitse -Väike-Maarjas ja Paikusel - kaitseväge õppeasutusi. Peale selle on õppursõdurite liputoimkonnad

osalenud paljudel riigikaitsega seotud ning isamaalistel koosviibimistel: Vabadussõja relvarahu aastapäeval, Tartu rahu aastapäeval, Eesti Vabariigi aastapäeval, märtsi- ja juuniküüditamise aastapäeval, II maailmasõja lõpu Euroopas aastapäeval, kus Jakob Westholmi Gümnaasiumi – JWG - õpilased on päevakohase kõne pidanud. Samuti on õpilased osalenud Eesti Lipu päeva pidulikul lipuheiskamisel Toompeal ja võidutule eskortimisel Eesti Sõjameeste mälestuskirikust paraadi korralduse paika. Veel on liputoimkonnad osalenud Porkuni lahingu mälestusteenistusel Vistla memoriaalkalmistul ning Vastupanuvõitluse päeva tähistamisel Metsakalmistul Otto Tiefi valitsuse kenotaafi juures,

On osa võetud Vabadussõja alguse aastapäeva tähistamisest Kaitseväe kalmistul, 1924. aasta kommunistliku mässukatse mahasurumisel hukkunud kadettide mälestamisel Tondipoiste mälestussamba juures ja Vabadussõjas langenud Briti mereväelaste mälestamisel Kaitseväe kalmistul. Iga õppeaasta algul korraldatakse õpilastele ekskursioone Vabadussõja radadele, mille käigus külastatakse Võnnut - Cesist, Valga Isamaalise Kasvatuse Püsiekspositsiooni, Paju Mõisa lahingupaika ning mängitaks laserrelvadega lahingustseene II maailmasõja- aegse kaitseliini taastatud osal Soorus. Parimaid riigikaitse õpilasi on autasustatud EVL tänukirjadega ning EVTÜ meene-märkidega, samuti on neid kutsutud Kaitseväe juhataja poolt Tartu rahu aastapäeva tähistamisele Estonia kontserdisaali. Kui eelnevatel aastatel on Jakob Westholmi Gümnaasiumi õppursõdurite liputoimkonnad üksi esindanud Tallinna koole isamaalistel üritustel, siis eelmisel aastal, tänu noorsooliikumise liidri Tarmo Kruusimäe aktiivsele tegevusele, on liitunud 21. Kooli, Gustav Adolfi Gümnaasiumi, Reaalkooli, Noorkotkaste ja Kodutütarde liputoimkonnad.

Tiit Pöder, vanemleitnant, JWG riigikaitseõpetaja

KAS RIIGIREETUR, SPIOON VÕI MÕLEMAD?

Niisiis –meile täiesti tundmatu aasta alul lausa harjumatu järjekorranumbriga oli kohal. Kuipalju selle saabunud aasta sisse mahtus veel lausa eritähendusega sündmusi ja juhtumeid – kas püüame mõneti kommentaari kokku seada, või lepime lihtsalt äramainimisega?

Uue aasta sisse ilmus kohe ärevusttekitav sõnum järjekordse vene agendi kinninabimisest: keegi Kaitseväe major, Afganistani missioonimees, oluline tegija suurtükiväe üksuste ja miinipildurite üksuste koostegevuse korraldamisel ja tegevväelaste väljaõppel - on spioon!

See kinninabitu oli Deniss Metsavas, Kaitseväe major. Deniss alustas sõjaväelist tegevust 1988 aastal, kui asus üksik-vahipataljonis aega teenima. Sinna jäi ta ka rühmaülevana kui kaadrisõjaväelane - tööle. Metsavas on lõpetanud Tartu Kõrgema sõjakooli ja täiendanud end ka Soome Kaitseväe sõjakoolis. Mehe pingutused tasuti 2015 aastal majori auastme andmisega.

Oma elu korraldas ta Churchill'i sõnade „*Never, never give up*“ järgi, Niisiis, laitmatu hoiaku ja ülalpidamisega kaadriohvitser. Kuid nüüd, ootamatult muidugi, oli major Metsavas koos oma isaga arreteeritud ja ning riigireetmises ja asutusesisese teabe välisriigile edastamises süüdi mõistetud.

Kohus mõistis 38 aastase major Deniss Metsavase 15 ja pooleks aastat ja tema isa, kaasosalise selles kuriteos - 6 aastaks vangistusse.

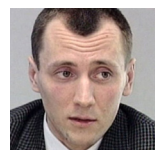
Metsavas ja Volin abistasid Venemaa Föderatsiooni relvajõudude kindralstaabi Peavalitsust (GRU) Eesti-vastase tegevusega, kogusid ja edastasid GRU-le Eesti riigisaladusi, salastatud välisteavet NATO tegevusest ja asutusesisest teavet. Endine major Metsavas pani riigivastased kuriteod toime enam kui 10 aasta jooksul, tema isa- perekonnanimega Volini - tegevus oli ligikaudu poole väiksem. Info üleandmiseks kasutasid nad nii sidekanaleid kui ka vahetuid kohtumisi ja said selle eest ka tasu. Deniss Metsavas teenis 10 aastaga riigisaladusi lekitades ligi 20 tuhat eurot.

Kui nüüd järjekordne riigireetur ja spioon on trellide taha paigutatud, tasub hetke tähtsust silmas pidades meenutada, kes siis meie Iseseisvust ja elu- ning mõttelaadi on kahjustanud:

1. Hermann Simm – karistus: 12 aasta ja 6 kuud, vahistatud 2008 aasta 21.septembril. KaPo andmeil andis Vene luurele infot aastatel 1995 – 2008. Naine Heete Simm võeti riigireetmisele kaasaaitamises samuti vahi alla. Reetur Simm on esinenud avaldustega, et on tüdinenud vangisistumisest, palub välja!

2. Aleksei Dressen – karistus: 16 aastat. Vahistatud 2012 aasta 22.veebruari. KaPo juhtivspetsialist Dressen peeti kinni koos abikaasa Viktoriaga, süüdistus riigireetmises ja asutusesisese teabe edastamises. 2015. aasta septembris vahetati varem vene luure poolt Eesti territooriumilt röövitud Eston Kohveri vastu

3. Vladimir Veitman – karistus : 15 aastat .KaPo vahistas endise KaPo tehniliste toimingute spetsialisti

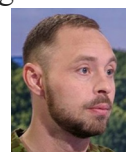
7. augustil 2013 salastatud teabe edastamisel Vene Föderatsiooni eriteenistustele. Vl.Veitmann oli töötanud KaPo-s 1991 – 2011 aastani, tema tulu tegevuse eest kokku oli 185 tuhat E.

4. Uno Puusepp – karistus –ei ole süüdi mõistetud! Uno Puusepp, endine ENSV KGB agent, hiljem KaPo tehniline spetsialist 13 novembrist kuni 8.aprillini 2011. Uno Puusepp on pensionil ja elab Moskvast, kohalikus TV saates on väitnud, et spioneeris Eesti vastu 20 aastat! U.Puusepa vastu alustati menetlust riigireetmise sätete alusel.

5. Pjotr Volin – karistus: 6 aastat. 2019 aastal mõisteti Volin ja tema poeg Metsavas süüdi riigireetmises ja salajase teabe edastamises GRU-le

6. Deniss Metsavas – karistus: 15 aastat 6 kuud

Raske ja ka küllalt pikk nimekiri nii lühikese aja kohta. Ja ei tee meie elu põrmugi kergemaks teadmine, et GRU järjekindlalt ja nii meie naabreid kui kogu suure ilma nende vajalike objektide kallal urgitseb. Kindlasti on erihuvid NATO majapidamise korralduse vastu, aga see tähendab ju kõigi Euroopa maade vastu - oskulikult jälgida, järeldusi teha, mõjutada ja kui võimalik, osavaid ning rahamaiaid kaastöölisi kohtadelt värvata.

Loomulikult on kutseosavus ka selles vallas kasvanud, mesimagusaid ja kauneid lubadusi võivad tänapäeval kenasti asendada ka tehnilised seadmed, eriti moodne elektroonika. See kokku aga tähendaks, et kaitstud pole keegi, isegi nii suletud ühiskonnad nagu näiteks Hiina. Üksteise kahtlustamine on muidugi midagi muud kui usaldus, aga usaldusel on teatavasti ka piire.

EILSE RAKETIGA HOMSE TANKI VASTU

Eesti on ostmas kaitsevägele pikamaa (laskekaugus 4000 m) tankitõrjeraketisüsteeme (18 laskeseadet, 80 tankitõrjeraketti ning lisavarustus koos elutsükli tagamisega) hinnaga 40 milj. eurot. Hankel osales vaid üks pakkuja – saksa firma EuroSpike GmbH neljanda põlvkonna tankitõrjeraketisüsteemiga Spike LR, mis kuulutati ka hanke võitjaks. Tankitõrjevõimekuse tõstmise vajalikkuses ei saa kahelda, kuid paraku tekitab kõnealune otsus hulganisti küsitavusi.

Selgitamaks miks, tuleb vaadelda nn neljanda ja viienda põlvkonna süsteemide põhimõttelisi erinevusi. Kõik vajalikud andmed on ka avalikest allikatest kättesaadavad. Major Tõnis Metjer on need välja toonud ajakirjas „Sõdur“ juba 2014. aastal.

Ta tõi näiteks prantsuse päritolu MMP raketisüsteemi, millel on kõik neljanda põlvkonna head omadused, mis on Javelini ja Spike LR raketisüsteemidel, kuid lisaks terve rida uusi ja väga olulisi täiendusi: soojuskaamerad laskeseadmes ja raketi ei vaja jahutamist ning vähendavad sellega laskmiseks valmistumiseks kuluvat aega; raketti saab korduvalt aktiveerida, ilma, et peaks viima seda tehasesse uuesti täitmisele; raketil on suurem soomustlâbistavus (1000 mm RHA) kui Javelini ja Spike LR-i rakettidel (750 mm RHA), see arvestab ka võimaliku soomuskaitstuse suurenemisega nt uue ja efektiivsema aktiivsoomuse kasutuselevõtuga ning laskeseadmesse on integreeritud laserkaugusmõõtja, kompass ja GPS, mis võimaldavad positsioneerida vastase asukohta ning seega on igal relvameeskonnal vahendid ka kaudtule tellimiseks ja juhtimiseks.

Metjer rõhutas: „Suurimaks eeliseks pean ma selle relvasüsteemi võimet lasta koordinaatide järgi. Kui Spike LR-i raketil peab sihtmärk asuma objekti läheduses, millele rakett lukustati, siis MMP puhul piisab koordinaatidest, mis pärit tulejuhtidelt või luureüksuselt. See annab oluliselt suurema võimaluse hävitada lahinguvälja sügavuses paiknevaid kõrge väärtusega ja kõrge tasuvusega sihtmärke, nt juhtimis-, pioneeri-, kaudtule- ja õhutõrjesoomukeid.“ Metjer tõdes: „Tankitõrjeraketid on olnud ja on siiani pidevas arengus. Kindlasti on suurimaid hüpped olnud üleminek ühelt põlvkonnalt teisele ehk juhtimissüsteemi muutused ning tandemlõhkepea kasutuselevõtmine.“

Arvestades Eesti asukohta ning geopoliitilist olukorda, tuleneb reaalne oht Eestile Venemaalt. Seega peab meie tankitõrjevõimekus olema suunatud just nimelt sealt nii täna kui tulevikus lähtuvate väljakutsete vastu. Paraku on paarkümmend aastat tagasi välja töötatud ja aegunud juhtimissüsteemidega Spike LR kõike muud kui tankitõrjerelv, millega relvastada jalaväebrigade tankitõrjekompaniisid. Olles konsulteerinud ekspertidega, on selge, et Eesti on varustamas kaitsejõude relvastusega, mis ei ole suuteline hävitama uusimaid Vene tanke.

Millest ma räägin? Eeskätt uuest Armata T-14 tankist, mis tõsi küll, ei ole veel tavakasutuses (tänaseks toodetud veidi üle 100 masina). Sellel on mehitamata torn. Tanki meeskond paikneb soomustatud kaitsemoodulis, mille paksus on 900 mm RHA. Lisaks tavapärasele aktiivsoomusele on sel tankil aktiivkaitsemeetmete pakett afganit, mis koosneb suitsu ja termilistest peibutuslaengutest, mis teevad Spike LR-i manuaalse juhtimise võimatuks ja eksitavad selle kõrvale, raadiojuhtimise blokeerimisseadmest, raketivastasest süsteemist, mis hävitab vastase raketi veel enne kui see tanki tabab jne. Otse eest, kus soomus on paksem, enam tanke ei rünnata, kuid need asjad teevad võimatuks või äärmiselt raskeks Spike LR-iga tanki hävitamise ka ülalt.

Kuna vastane pole suutnud T-14 tootmist loodetud mahus käivitada, plaanis oli valmistada ca 2500 tanki viie aastaga, siis on esialgu otsustatud asendada need osaliselt uute, moderniseeritud T-90-ga, mida on võimalik varustada samade aktiivkaitsemeetmetega. Tõenäoliselt vahetatakse lähiaastatel T-90-ga välja ka Eesti piiri tagustes väeosades paiknevad T-72-d, mille hävitamiseks Spike LR veel suuteline on. On vaid aja küsimus, mil ka T-14 tootmine saadakse käima.

Seega ei pruugi viie või kümne aasta pärast olla enam Vene tanke, mida kohmakas Spike LR hävitada suudaks, aga hangitav relvasüsteem jääb kasutusse vähemalt 20-25 aastaks. Reaalsest ohuhinnangust lähtudes on selge, et peame hankima mitte vanal tehnoloogial põhineva neljanda, vaid oluliselt efektiivsema, viienda põlvkonna tankitõrjesüsteemi, mis on juba täna turul ka olemas.

Kaitseministeeriumi kaitseinvesteeringute osakonna juhataja Kusti Salm kahetses, et prantslased ei osalenud, sest kaks pakkujat oleks võimaldanud paremaid tingimusi kaubelda, kuid säärane tulemus oli juba hanketingimustesse sisse kirjutatud.

Kaitsevaldkonna eripärast tulenevalt peavad tehnilised kirjeldused olema detailsemad kui mõnes muus valdkonnas. Relvahangete puhul käsitletakse tavapraktikas üksikasjalikult nii relva võimekust kui ka sihtmärkide võimekust, mille hävitamiseks see hangitakse. Hanketingimused seda aga ei sisaldanud. Määratleti vaid, et tankitõrjesüsteem peab olema võimeline alistama „modernset lahingtanki“, kuid ei kirjeldatud, mida mõiste tähendab või millisele Vene tankimudelile see vastab. Sisuliselt ütleb „modernne lahingtank“ sama palju kui „kaasaegne sõiduauto“ – alternatiivide amplituud on äärmiselt lai, hõlmates nii uusi, kui ka 10 aastat vana tanki. Tehnilises kirjelduses polnud isegi seda, milliste vastase tanki vastumeetmete ületamise võimekus peaks tankitõrjesüsteemil ja raketidel olema.

Hankes esitatud tingimustega välistati sisuline konkurents ja viienda põlvkonna süsteemide pakkumise võimaluski, sest peamiseks hindamiskriteeriumiks oli odavaim hind, mitte efektiivsus ega võimekus. Nagu eeldada võis, ainus pakkuja ja võitja oligi neljanda põlvkonna raketisüsteem, mis on muidugi viienda põlvkonna süsteemidest odavam, kuid mis ei vasta pikemas perspektiivis Eesti kaitsevajadustele. Tankitõrjesüsteemide kõrge hinna tõttu ei ole aga võimalik neid iga viie või kümne aasta tagant vahetada. Leian, et hange oli kallutatud ning sobiva raketisüsteemi asemel kulutatakse raha eilse süsteemi ostmiseks, millega homse tanki vastu ei saa.

Viimasel ajal on kaitsealaste hangetega olnud mitmeid tõsisemaid möödalaskmisi. Meenutagem Norrast ostetud toetussoomukite CV-90 platvormide eriotstarbelisteks ümberehitamise hanke läbikukkumist, kuigi selle eest oli juba eos hoiatatud. Täna seisavad masinad kasututena laos. Testidel ilmnunud defektide varjamise ja protokollide mittekoostamise tõttu vaidlustati uute automaatrelvade hange, millega alustati juba kaitseväge juhataja Riho Terrase ajal. Täna on vahepeal ametist lahkunud Terras selle hanke võitnud relvatootja Lewis Machine & Tool Company siinse esindaja Milrem Roboticsi kaitsedivisjoni juhataja. Kõik need näited läbikukkunud hangetest koos antud tankitõrjesüsteemi juhtumiga tekitavad küsimusi, mis tegelikult Kaitseinvesteeringute Keskuses, Peastaabis ja Kaitseministeeriumis toimub ja kas hangetele sisendite andjad, läbiviijad ja heakskiitjad on ikka oma ülesannete kõrgusel.

Kaitseminister Luik ei vastanud siinkirjutaja küsimusele, kas riigireetmise kahtlusega kinnipeetud major Deniss Metsavas osales tankitõrjesüsteemi hanketingimuste väljatöötamisel või kas keegi tema alluvatest või kolleegidest KVPS J-3s, keda tal oli võimalus mõjutada, olid sellega seotud. Küll aga väideti, et vana Spike LR ei ole aegunud, vastab ohuhinnangutele ja selle asemel saab osta ka edasiarendusi, ehk viienda põlvkonna Spike LR II-e. Paraku see nii kahjuks ei ole. Kuigi uus Spike LR II on hea ja tänapäevane süsteem, mida võiks ostagi, ei võimalda riigihangete seadus osta muud kui hanketingimustes on välja kuulutatud ja hankes kvalifitseerunud. Seda kinnitas prantslaste protesti peale ka Rahandusministeerium. Et hankida kaitsevägele võimekas uue põlvkonna tankitõrjesüsteem, tuleb praegune hange tühistada, vaadata üle hanketingimused ja kvalitatiivsed nõuded ning kuulutada välja uus, tegelikke vajadusi rahuldav hange. Selle asemel tahetakse aga saata meie sõdurid eilsete raketidega homsete tankide vastu. See on asi, millega peab uus minister hakkama kohehelt tegelema.

Henn Põlluaas
Riigikogu liige

VEELKORD - UNUSTATUD RÜGEMENDIST

2010 aastal ilmutas kirjastus Grenader Armand Trei raamatu „Unustatud rügement, Balti pataljon (rügement) Eesti Vabadussõjas. Kuna nimetatud Balti pataljoni tegemistest on lähitulevikus oodata põhjalikku uurimistöö avaldamist, on sobiv ja üldiselt ka hariv enne selle ilmutumist avaldada Armand Trei meenutus Pataljonist meie Vabas Sõnas.

H.P.

See raamat on pühendatud siin elanud baltisakslaste mälestuseks, kes eestlaste kõrval siin mail aastasadu elanud. Oma kõrgema kultuuri ja läänemaisse kristlusega olid nad kaitsevalliks idast peale tungiva barbaarsuse vastu. Ja kui rasked katsumisajad kätte jõudsid ning hädaoht idast ähvardas siin elavaid eestlasi ja sakslasi nende ühisel kodumaal, asusid baltisakslased koos eestlastega selle maa kaitsele.

See oli nende esimene kaastöö, mida ka varasematel aastatel mitmelgi puhul oleks olnud vaja, kuid oli jäänud unistuseks. Seda rahvusgruppi - baltisakslasi – meie hulgas enam ei ole, kuid mälestused nende 700 aasta pikkusest tegevusest jääb püsima - selle tasuks on meil õigus vabana ja võrdsena kuuluda Euroopa rahvaste perre ja kultuuriruumi.

Esimesed baltisakslastest võitlejad olid juba 1918 a. 28. novembris. Narva rindel. Ratsanike rühm alamkapteni Helmuth Rausch von Traubenbergi juhtimisel 5. dets. 1918 a oli esimene formeeritud baltisaksa löögiüksus, mis saadeti Rakverest rongiga teele – kaks raskekuulipildujate komandot staabikapteni Georg von Cloy juhtimisel. Jõhvi jõuti järgmise päeva varahommikul.

Tartus ja Viljandis oli moodustatud vabatahtlikest sakslastest Kodukaitse üksused, selle väeosa ülemaks oli rittmeister Viktor von zur Mühlen. Järjest tuli juurde nii Tartu kui ka Rakvere vabatahtlikke ja nende üksuste ühendamisel moodustus 1. jaanuariks 1919 nn Balti Pataljon. End nimetasid nad Balti Rügemendiks, mida juhatas polkovnik (oberst) Constantin von Weiss, Virumaalt pärit mõisaomanik.

Kui esialgu hoogsalt arenenud Punaarmee pealetung nõrgad Eesti väeosad taganema sundis, tegid raskeid taganemislahinguid kaasa ka Balti Pataljon.

17. dets. 1918 a.tuli oberst von Weissi juurde Narvast taganema (koju pöörduva) Saksa vägede Mecklenburgi tragunirügemendi ülem oberst leitnant von Rostoff ja tegi ettepaneku taganeda koos Riia poole.

C.von Weiss kirjutas hiljem oma mälestustes: „..., otsus kõlas: mitte taganemine Saksa vägedega, vaid nüüd on meie võitlus punase uputuse vastu oma kodumaal!“. See oli tegelikult baltisakslaste meeleolusid kajastav otsus. Aastasadadega siin juurdunud inimestel polnud valikut - võitlus ühise kodumaa kaitsel oli ülim eesmärk, mis ühendas relvavendlust kogu Vabadussõja jooksul. Tulemus - rügement kasvas kuni 1350 meheni. Neist enamus – 920-baltisakslased - aadlikud, haritlased, põllupidajad, käsitöölised, õpilased, üliõpilased. Lisaks neile - 160 eestlast ja 270 venelast.

Armand Trei – keskel, prillidega - Vabariigi aastapäeva paraadil - 24. veebruar 1993

Kaugeltki mitte kõik võitlejad polnud lahingukogemuste ega väljaõppega, kuid väeossa kuulus silmatorkavalt suur hulk ohvitseri – 138, seepärast pidi mõnigi teenima madalamal auastmel. Rügement võitles Vene väerinnal 5. Polgu koosseisus. Suvel 1919 anti rügement üle vene valgekaartlaste Loodearmee alluvusse, sõjaks Venemaal.

Hiljem, sõja lõpukuudel, tuli rügemendil võidelda Narva rindel koos 5. Polguga. Rügemendi ajaloos on eriliselt äramärgitud lahingud – Külvandi, Laiuse, Pagari, Ouduva, Zapolje, Strugi-belõje, Vossotskoje ning ka Peterburi lähistel.

Vabadussõjas langes 70 meest ja üks naine – rügemendiülema abikaasa – halastajaõde Anna Weiss, sündinud paruness Maydell. Langenute hulgas oli nii sõdureid kui ohvitseri, aadlikke ja tavakodanikke, kunstnikke ja põllupidajaid, õpilasi ning üliõpilasi, sakslasi ja eestlasi, venelasi – nii noori kui ka vanu.

Kirjeldatud Balti Rügemendi Vabadussõja sündmuste väärtus seisab ka selles, et seni pole eesti keeles ilmunud ühtegi pikemat teksti Balti Rügemendi tegevusest. Ka enne sõda ilmunud väljaandes „Eesti Vabadussõda 1918 – 1920“ on teda mainitud napilt vaid paaril korral. Ja nii on juhtunud kahjuks nüüd ka meie taastatud Eesti Vabariigis.

Tuleb märkida raamatu kaasautori pr. Helju Ibikuse (sünd. Adams 1925) abi raamatu koostamisel. Tema noorpõlves vanematelt saadud teadmised saksa kultuuriruumi kohta olid suureks abiks vajaliku materjali leidmiseks nii raamatutest kui ka selleaegsetest ajakirjandusest ning muidugi nende ümberpanemisel eesti keelde. Tema suur pühendumine sellel tööl viis ta tervise, silmanägemine halvenes kuni pimedaks jäämiseni. Kuid siis oli ka tema töö jõudnud lõpule ja raamat ilmus. Oli aasta 2010.

Suur tänu pr. Helju Ibikus - tehtud töö eest Eesti Vabadussõja mälestuste jäädvustamisel ja selle Eesti 100 aastapäeva üheks kingituseks muutmisel..

Armand Trei Lennuväe abiteenistuses 1944

IISRAELI POLITOLOOG: MIGRANTIDE VASTU-VÕTMISEKS LÄHISIDAST JA AAFRIKAST POLE TE VALMIS

Avraam Šmulevitš

Avraam Šmulevitš on rabi, politoloog ja Idapartnerluse Instituudi president, kes uurinud islami ja Kaukaasia ajalugu. Šmulevitši emapoolsed sugulased on pärit Eestist, seetõttu tunneb ta huvi ka Eestis toimuva vastu.

Eesti valmistub esimest korda oma ajaloos vastu võtma suuremat hulka põgenikke, kes pärit Lähis-Idast ning Põhja- ja Lääne-Aafrikast. Seni on enamik eestlasi nendest rahvastest ja nende kultuurist kuulnud vaid uudistest. Mis meid ees ootab ning milliseid riske see endas kätkeva võib?

1900. aastatel alanud sündmused on viinud meid selleni, et tänapäevases lääne ühiskonnas loetakse tabuks kõike, mis puudutab rassilisi ja kultuurilisi eripärasid. Eri rahvuste omapärade üle arutlemist loetakse poliitiliselt ebakorrektselt, sellest vaikitakse meedias ning ka sotsiaalteadlased ei uuri neid teemasid.

Aafrika ja Lähis-Ida ühiskonnad on Euroopa omadest kardinaalselt erinevad. Nende arusaamad inimestevahelistest suhetest, vägivallast, usulisest tolerantsusest jms on midagi muud kui eurooplastel. Need inimesed on vägivaldsemad, nende suhtumine naistesse on hoopis midagi muud. Toon teile lihtsa näite. Kui naine vaatab mehele silma, siis tähendab see nende jaoks, et naisterahvas soovib astuda vahekorda, nende kultuuriruumis vaatavad meeste silma vaid prostituudid. Nende jaoks oleks see põhimõtteliselt sama kui euroopa naine nende ees lahti riietuks.

Neil on oma kultuuriline kood, mis moodustunud tuhandete aastate vältel, ja sellega on tarvis teil arvestada. Sellest tulenevalt mõjuvad euroopalikud käitumismaneerid neile šokeerivalt ning provotseerivad nendepoolset vägivalda. Siinkohal tuleb lisada, et Euroopasse saabuvate pagulaste hulgas valitseb tugev sooline disproportsioon, s.t mehi on nende hulgas rohkem kui naisi, ja, et tahes-tahtmata on nende hulgas teatav protsent kriminaalset ja asotsiaalset elementi ning ka neid, kes osalenud sõjategevuses.

Ma kardan, et te ei ole selleks valmis. Teie valitsus oleks piltlikult öeldes pidanud «surmani» võitlema, et Euroopa Liidu tingimustel pagulasi mitte vastu võtta. Näiteks Norras tegelevad pagulastega eraldi eriteenistuste töötajad, kellele on teada kogu nende senine elulugu, ning kelle ülesanne on välja selgitada, kes pagulastest võiks kujutada potentsiaalset terroriohtu.

Ma arvan, et teil Eestis puudub praegu vajalik arv kvalifitseeritud politsei- ja eriteenistuste töötajaid, kes suudaksid selle raske tööga toime tulla, ühtlasi puudub vastav metoodika. Selleks on tarvis põhjalikke ümberkorraldusi politsei ja eriteenistuste töös, vaja on muudatusi seadustes, mis reglementeerivad nende tegevust, vaja on spetsialiste, kes valdaksid araabia jt idamaiseid keeli. See kõik võtab palju aega.

Muide, kuidas te kavatsete araablasele õpetada eesti keelt? Teil puudub ka selleks tarvilik metoodika, puuduvad spetsialistid. Kui te ei suuda neile keelt õpetada ja neid Eesti ühiskonda integreerida, muutuvad nad ühiskonna marginaalseks osaks. See on edaspidi suurepärane pinnas ühiskonna destabiliseerimiseks. Kujutage ette Vene telekanalite tulevase süžeesid selle kohta, kuidas Eesti «fašistid» ei diskrimineeri mitte ainult kohalikke venelasi, vaid ka aafriklasti ja araablasti...

On ka teised riskid: noori riike, kus kellelgi praktiliselt pole varasemaid kokkupuuteid Lähis-Idast väljarännanutega, on palju lihtsam kasutada terrorivõrgustike baasina. Eksisteerib tõenäosus, et see stsenaarium võibki teoks saada. Sellist tugipunkti on lihtsam luua Leedusse, Eestisse või Slovakkiasse kui Saksamaale või Prantsusmaale, kus eriteenistused teavad hästi, kellega neil on tegemist.

Meedias domineerib ebatõene kuvand Islamiriigist. Islamiriik ei tekkinud tühjale kohale, samuti ei erine ta oluliselt teistest islamistlikest organisatsioonidest. Nad kõik rakendavad terrorit kui efektiivset meetodit, mis demoraliseerib, levitab paanikat ning raskendab vastutegevuse organiseerimist. Islamiriik suutis enda kätte haarata suured alad. Nad on väga osavad propaganda-tegevuses, mida muuhulgas rakendatakse uute vabatahtlike ligimeelitamiseks. Sellega tegelevad reeglina Islamiriigi ridadesse astunud eurooplased, professionaalid, kes on saanud läänes hariduse meedia-ja filminduse alal.

Islam, erinevalt kristlusest, on oluliselt rohkem rõhku poliitilisel dimensioonil. Moslemite suhted moslemitega ning moslemite suhted mitte-moslemite – uskmata – ehk kafir’idega – on seadustes selgelt reguleeritud. Islam on moslemite arusaama järgi ainuke ja õige religioon, moslemiks olemine tähendab alandlikkust ning alandlikuks on tarvis teha ka uskmata.

Selle kohta, kuidas sundida kafir’e islamit vastu võtma, on moslemite hulgas eri arvamusi. On neid, kes arvavad, et see peab aset leidma džhaadi ehk sõjalisel teel, ning on neid, kes leiavad, et see peaks käima veenmise ja isikliku eeskujuga.

Viimase 300 aasta vältel pole ajaloos juhusid, kui moslemid oleksid eurooplasi võitnud, kuid kui NSV Liit tungis Afganistani, äratas ta sellega vulkaani. Moslemid saavutasid esimest korda võidu Euroopa, olgugi et selle perifeeria üle. Selle tagajärjel tekkisid liikumised, mis pooldasid- džhaadi- jätkamist. Nad astusid ühest küljest välja selle poolt, et jätkata sõda uskmata, teisest küljest selle poolt, et saavutada oma riikide õiglasem valitsemine, kuna šariaadi järgi ei tohiks olla vahet rikaste ja vaeste vahel. Üldse demonstreerib islami enda ajalugu kaldumist vägivalda suunas, kuna selles kultuuriruumis nähakse vägivaldas olulist legitiimsiooni vahendit.

See, kuidas tekkis Islamiriik, on hästi teada. Abu Musab az-Zarqawi asutas liikumise al-Tawhid wal-Jihad (e.k Ainujumal ja püha sõda), mis algselt oli Al-Qaedast sõltumatu, kuid lõi hiljem liidu Osama bin Ladeniga. Az-Zarqawi õpetajaks oli Abdallah al-Muhajir, kes oli Afganistani džhaadi oluline ideoloog.

Al-Muhajiri õpetuse järgi on vaenlasi kahte tüüpi: need, kes on «lähedal» ehk šiiidid ja «kollaborantidest» Araabia režiimid, ning need, kes on «kaugel» ehk eurooplased ja ameeriklased. Az-Zarqawi eelistas võidelda «lähivaenlase» vastu, bin Laden vastupidi leidis, et põhivaenlased on kaugel – USA ja Iisrael.

Az-Zarqawi ja bin Ladeni olid ka eri arvamusel, millisel määral rakendada julmust: Az-Zarqawi leidis, et džhaad peab olema vaenlase hirmutamiseks võimalikult jõhker, bin Ladeni järgi pidi julmus jääma siiski teatavatesse piiridesse. Need erimeelsused tekitasid lõhe ning pärast bin Ladeni surma löid Az-Zarqawi pooldajad lõplikult Al-Qaedast lahku. Az-Zarqawi ise tapeti 2006. aastal, kuid tema õpilane Abu Bakr al-Baghdadi on praegu faktiliselt Islamiriigi juht.

Kes finantseerib Islamiriiki? Lääne meedia järgi finantseerib liikumine ennast ise, ammutades naftat, möödunud aastal olevat Mosulis nende kätte langenud ka osa Iraagi keskpanga reservidest. Kuid meedias levib ka arvamusi, mille kohaselt liikumine ei saaks eksisteerida sunni araablase riikide, s.t Saudi Araabia, Katari jt varjatud toeta.

Ma arvan, et see viimane kuulub pigem konspiroloogia valda, seda versiooni levitab laialdaselt Vene meedia. Islamiriik finantseerib ennast ise, neil ei ole suuri väljaminekuid, suuri ehitusi, ka ei osta nad moodsat relvastust. Neil läks korda üle võtta osa Iraagi ja Süüria riiklikust infrastruktuurist. Islamiriik müüb mustal turul naftat, seega neil enese rahastamisega probleeme pole.

Araabia poolsaare valitsejad võiksid neid finantseerida vaid siis, kui Islamiriik kujutaks ohtu nende võimule, sest araabia maailmas rahastavad valitsejad terroriste põhimõttel «meie anname raha, teie meid ei puuduta».

H.P -.Postimees andmetel

PETROV – SIHTMÄRK OLGU WASHINGTON!

23. veebruaril tähistati Venemaal suure mürina ja väljaastumistega Isamaa Kaitsja päeva. Sankt - Peterburgi Iisaku peakirikus toimus tavalise Jumalateenistuse asemel pidulik kontsert nimelt selle päeva puhuks. Kindlasti olekski see kiriklik teenistus toimunud tavakohaselt, kui ei oleks esinema kutsutud Sankt - Peterburi Kontsertkoor Venemaa teenelise artisti Vladimir Begletsovi dirigeerimisel. Ja nii juhtuski, et katedraalis, kus naerunägugi loetakse pühadusereostamiseks, esitas koor lustaka ballaadi „Allveelaevukesel millel aatomi-mootorike“.

Lauluke iseenesest on niisugune:

*На подводной лодочке с атомным моторчиком
Да с десятком бомбочек под сотню мегатонн
Пересек Атлантику и зову наводчика:
"Наводи, говорю, - Петров, на город Вашингтон!"*

*Тру-ля-ля, тру-ля-ля,
Все могу за три рубля!
Здравствуй, новая земля
Неприятеля!*

*И на самолетеке сверху друг мой Вовочка
Не с пустыми люками в гости прилетел,
На подводной лодочке да с атомным
моторчиком Экипаж веселую песенку запел.*

*Тру-ля-ля, тру-ля-ля,
Можем все за три рубля!
Ты гори, гори земля
Неприятеля!*

Aatomimootorikestega allveepaadikesel
Umbes kümnekonna pommikesega,
sadade megatonniga
Ületanud Atlantiku, hüüan sihturit:
„Sihtmärk, ütlen – Petrov- Washingtoni linn!“
Tru-ljal-ljaa, tru-ljal-ljaa
Kõike saab kolme rublagaa!
Tere, uus maa
Vaenulik maa!!

ja lennukis seal üleval, minu sõber Vovotška
Mitte tühjade (pommi)-luukidega külla lendas
Aatomimootorikestega allveepaadikesel ekipaaž
ikka lõbusat laulukest laulab
Tru-ljal-ljaa, tru-ljal-ljaa
Kõike saame kolme rublaga
Sina põle, põle see maa
Vaenlaste maa!

Lauluke ise on õige vana, võiks arvata nõukogulikust underground-sarjast, esitajaks bard Andrei Kozlovski 1980 aastatest. Laulukeses naerutati selleaegset „agitpropi“i edenedes kujutatakse, kuidas Ühendriikides Virginias Norfolki rannikuvalgus kustub ja neegrid vaikselt uinuvad. Anna andeks Ameerika, hea Ameerika, kuid asjata sind 500 aastat tagasi leiti“. Ning edasi - Tru-ljal-ljaa...

Muidugi tõusis laulukese esitamisest kõvasti, dirigent Begletsov reageeris kiivalt: kui Moskva raadio küsis midagi iroonilist, pistis dirigent vanduma. Siiski selgitati, et laul oli humoristlik, sellest ei tasu otsida poliitikat. Aga usklike hulgas on rohkesti arusaamatusi- kuidas ikkagi puupüsti täis Vene tähtsaimas kirikus seisab rahvas püsti ja aplodeerib? Kõlvatu laulukese peale? Pealegi sai kontserdi-kuulaja muidugi kohe aru, kes on see Vovotška, kelle pommiluugid ei ole külla lennates tühjad!

Allikas: Sähköposti

"Все могу за три рубля". В Исаакиевском соборе
хор спел песню про бомбардировку США

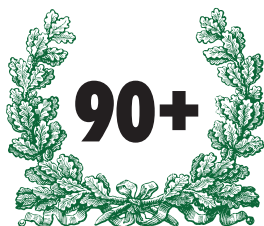

MÄLESTAME 2019

Uno Kutsar	14.02.1927 - 02.01.2019
Urmas Virma	22.11.1953 - 21.01.2019
Elmar Aid	01.01.1925 - 04.02.2019
Gunnar Laev	17.06.1927 - 22.01.2019
Endel Parm	29.06.1923 - 19.02.2019
Enno Leemets	20.08.1924 - 01.02.2019
Väino Ermel	20.11.1929 - 10.03.2019
Evald Arder	18.12.1941 - 12.03.2019

IGAVENE RAHU ANNA NEILE, ISSAND, SA
JA VALGUS LÕPMATA PAISTKU NEILE

2019 – ÕNNITLEME

Veebruar

Elmur Nõlvak	02.02.1926	Valdeko Raig	18.03.1924
Guido Kutser	03.02.1927	Hjalmar Märskä	17.03.1925
Kaljo Kivimägi	06.02.1926	Alfred Eller	19.03.1927
Enn Peterson	07.02.1940	Marju Toom	24.03.1939

Aprill

Uno Kanarpik	09.02.1924	Valdek Rae	02.04.1926
Evald Sooväli	13.02.1924	Valdek Kulbach	06.04.1927
Ralf Kaup	14.02.1929	Ando Lande	09.04.1926
Erich Tromp	15.02.1926	Hans Pappel	12.04.1926
Artur Sumla	22.02.1926	Hillar Järs	13.04.1924
Endel Kriisa	24.02.1927	Lembit Noor	18.04.1929

Märts

Vello Raie	01.03.1923	Elmar Sõmer	21.04.1927
Jaan Nõmm	03.03.1937	August Tuisk	25.04.1927
Silvio Järvis	11.03.1925	Kaugo Jaaküla	25.04.1927
Tiit Pöder	12.03.1947	Viktor Preiman	27.04.1924

IN MEMORIAM GUNNAR LAEV

Gunnar-Ülo Laev sündis 17.06.1927.a. Tallinnas. Tavaelus kasutas ta edaspidi ainult esimest nime. Isa Karl-Herbert Laev - sündinud 1899 Rakveres, sõjaväelane - lõpetanud Tallinna Sõjaväe Tehnikakooli Tondil I lennuk 1923.a. suurtükiväe ohvitserina. Oli Eesti Vabariigi Sõjavägede Varustusvalitsuse ülema kt. Major Laev vangistati 14.juunil 1941.a. Petseris ja küüditati Norilskisse, kus 1943. aastal Siberi surmalaagris nimega Taišetlag suri.

Ema Helmi – n. Kalm - Laev sündis 1900 Iisakus, suri 1985 Tallinnas, oli Virumaal algkooli-õpetaja, sõjajärgsetel aastatel töötas lasteaias,

Vanemad tutvusid Malla mõisas ja abiellusid 1925.a Kundas. Peres olid veel vennad – Arved - sündinud 1926 Kundas, surnud 2013 New Yorgis, maetud Tallinna Rahumäe kalmistule, ja Alar -1941.

Kooliteed alustas Gunnar 1935 aastal Nõmmel Hiiu Algkoolis, 1936 aga koos vennaga Rahumäe Algkoolis, järgmisel aastal Inglise Kolledžis. Nõukogude ajal 1940, kui erakoolid kaotati, jätkas õpinguid taas Nõmmel.

Saksa ajal 1944, 17-aastasena, lahkus koolist ja astus Liibavi lennukooli. Pärast kooli lõpetamist suunati ta Pärnus asuvasse lennukooli üksusesse. Seoses nõukogude vägede pealetungiga viisid sakslased väeosa üle Saksamaale, Gunnar otsustas jääda Eestisse. Sügisel jätkus koolitee Nõmmel. Keskkhariduse omandas ta Tallinna X Keskkoolis -endise ja ka praeguse nimega Nõmme Gümnaasiumis, mille lõpetas 1946. aastal.

Õpingud jätkusid Tallinna Polütehnilises Instituudis (TPI) 1946 -1951, mille lõpetas teedeehituse insenerina, diplomitöö-eelse praktika läbis Moskvas.

Samaaegselt õpingutega töötas ta projekteerijana PI «Kommunaalprojektis». Esimene töökoht oli Tallinna Teedevalitsuses 1953 a., kus töötas van. Inseneri ja projekteerijana. 1954.a.aastast alates oli ta mitmetel juhtivatel kohtadel Teedeehituse- ja Remondi alal. Korduvalt oli ta ametis juhataja kohusetäitjana, kuid juhatajaks ei nimetatud põhjusel, et ei olnud NLKP liige. 1991.a asus tööle Riikliku Maanteeameti tehnikadirektori nõunikuna, edasi AS Titania arendusdirektorina-ametnimetus – Euroinsener, kust 2003.a lahkus pensionile.

Gunnar Laev abiellus 1951.a oma keskkooliaegse klassiõe Astrid-Monika Vohnjaga. Abielu kestis 51 aastat, abikaasa suri 2002.a.

Gunnar Laeva töid ja tegemisi iseloomustas äärmine põhjalikkus. Ta oli Eesti Inseneride Liidu asutajaliige, oli kuulunud Eesti Asfaldiliidu juhatusse. Ta oli teenistukoorte klubi liige ja esines oma dogidega ka võistlustel, harrastas autoturismi, oli Nõukogude ajal läbinud kohti Läänemerest Sahhalinini Kaug-Idas, Kesk-Aasiast Põhja -Jäämereni. Kogu elu tegeles fotograafiaga, olles koostanud mahuka fotoarhiivi, valdas vene, saksa ja inglise keelt..

Aastaid oli Gunnar Laev tegelenud represseeritud Eesti ohvitseride mälestuse jäädvustamisega. Kui 1990.a. organiseerisid Eesti, Läti ja Leedu represseeritud ohvitseride lähedased ühisekspeditsiooni Norilskisse, kus nad püstitasid Lama järve äärde hukkunud Balti vanemohvitseridele mälestusmärgi, oli Eesti rühma juhiks Gunnar Laev. Pikki aastaid oli Eesti Vabadusvõitlejate Liidu juhatuse esimees. Oma järjekindla ja visa töö tulemusi – Eesti vabadusvõitluste tunnustamist ja Maarjamäe Memoriaali valmimist jõudis ta oma silmaga ära näha.

Gunnar Laeva on autasustatud Vabariigi Presidendi poolt Kotkaristi V järgu aumärgiga.

H.P.

VABALE EESTILE TRUU SURMANI!

KOOLIPINGIST VABADUSSÕTTA. Noored ajaloo pöörangul

Ja sündis see, et üks väike rahvas
Seisis ajaloopöörangul
Tõusid praksuvad leegid ajaloo tunglast
Aastal ükstuhat üheksasada kaheksateist
Tõeks töötas saada muinasjutt
Vabaduse Kunglast!

Õnnejoovastus valdas siis igatki meest
Põles lootuse tungal nii ere
Vabaks saab jällegi eestlaste pere
Kuid idakaar tumenes
Usk lootuski sumenes
Ja üle kodumaa raja käis ohe ja nutt
Me kaunist vabaduspüüdest
Jääb ainult muinasjutt

Ent siiski leidis veel mehi
Kel hinges on nooruselõõsk
Neil kahtlus kulmu ei ehi
Usk-lootus on tugev ja rõõsk

Nii saabub Vaba Eesti algus
Ja vallandab meeletu lahingutalgu
Kahurid paukumas
Püssid taas raksuvad
Tormijooks – välkumas bajonetid

Õisnoore südames hõõgub veri
Valgub Maarjamaa musta mulda
Kuhu niipalju on ajameri
Uhtunud me sulavat elu kulda
Narva ja Valga rajal - häving ning surm
Kõikjal on küsimus-
Kas Võit
või koolja nurm ?

See käsivars hetkeks ei kahtle
Ja tahe ei muutu ka sööks
Meid kas kõiki nüüd matke
Kuid vabadusunelm saab tõeks

See nooruse veene ja vere hind
Kõik koos ja pandiks on
Vaba Eesti Pind!

Arno Raag 1932

Infolehe toimetuse: H. Piiber-toimetaja, fotod-A. Leinpere, teostus-Grano Digital AS, kujundaja-R. Põldar

Eesti Vabadusvõitlejate Liit

Address: Toompea 8, Tallinn, 10142

Kontakt: Tel. 666 04 30

e-post: vabadusvoitlus@hotmail.ee

http://www.evvl.ee

